Academische Werkplaats ZoTeG ZorgTechnologie – en data – in de Gehandicaptenzorg

Resultaten van drie jaar kennisontwikkeling

Mei 2026

Inhoud

Voorwoord
Doel en partners ZoTeG

Onderzoeks- en praktijkprojecten

- Zorgtechnologie, doelmatigheid en financieringsmogelijkheden
- Slimme continentiezorg
- Sociale robot voor dagstructuur
- Sensor voor vermindering MVG
- Fellowship single case designs
- Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg
- Gehandicaptenzorg, mbo en de stagepraktijk
- Medezeggenschap rondom technologie
- Implementatie
    - Waar ging het goed en waar ging het mis?
    - Hoe doet De Topper dat?
- Technotheken en uitleenservices: functie en organisatie

Voorwoord
Samen bouwen aan wetenschappelijke kennis voor en met de praktijk

Toen we in 2020 startten met het enthousiaste idee van een academische werkplaats rondom het thema technologie en data in de gehandicaptenzorg, konden we niet weten wat ons te wachten stond. Academische Werkplaats ZoTeG werd een feit, partnerorganisaties vonden elkaar in de samenwerking door wetenschappelijk onderzoek te doen, en zo de inzet van technologie in de gehandicaptenzorg met onderzoek te onderbouwen en te stimuleren. Er werd wetenschappelijk onderzoek gedaan, een bijzondere leerstoel werd gevestigd en vanaf het najaar van 2022 konden we met financiering van ZonMw de werkplaats een wat steviger basis geven.

We zijn intussen ruim drie jaar verder en we zijn trots op het onderzoek, de output en de impact van ZoTeG. Vanuit de samenwerking tussen de dertien partners heeft ZoTeG een stevige positie in de kennisinfrastructuur. Drie van de partners zijn zorgorganisaties – de tijd is rijp om te groeien. We willen dat meer zorgorganisaties aansluiten om de basis nog steviger te maken.

In dit verslag beschrijven we onze projecten. Het geeft een eerste beeld van de aanpak en werkwijze van ZoTeG: wetenschappelijk onderzoek voor en met de praktijk.

Prof.dr. Brigitte Boon
Bijzonder hoogleraar Technologie en data voor persoonsgerichte gehandicaptenzorg, Tranzo, Tilburg University
Bestuurder Academy Het Dorp

Dr. Agnes van der Poel
Coördinator Academische Werkplaats ZoTeG
ZoTeG@academyhetdorp.nl

13 partners	**9** **Wetenschappelijke publicaties** **6** **Wetenschappelijke publicaties in voorbereiding**	**>30** **Rapportages met onderzoeksresultaten** **Handreikingen voor de praktijk**
5 Samen 1 fte **Medewerkers in basis** Bijz. hoogleraar Coördinator Onderzoeker/projectleider Kennisverspreider Projectassistent	**3** **Promoties** 1 afgerond en 2 lopend 	**Meerjarenonderzoeksagenda** van en met alle partners
11 **Onderzoeks- en praktijkprojecten** Die wetenschappelijke kennis en kennis voor de praktijk opleveren	**1** **Fellowship** Over passende onderzoeks-designs 	**Veel** **Presentaties op congressen en symposia, workshops en interviews**

Doel en partners ZoTeG

ZoTeG staat voor ZorgTechnologie in de Gehandicaptenzorg. ZoTeG ondersteunt met onderzoek de inzet van zorgtechnologie en gebruik van data voor mensen met een beperking, waarmee zij hun zelfstandigheid en kwaliteit van leven vergroten én de kwaliteit en efficiëntie van zorg en ondersteuning wordt bevorderd. Mensen met een beperking, hun naasten, zorg, onderzoek en onderwijs werken op een gelijkwaardige manier samen om te leren, te meten en te verbeteren.

De partners in ZoTeG zien een toekomst waarin zorgtechnologie en data een vanzelfsprekend onderdeel is van de zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. We werken aan de beantwoording van vragen over:

- **Effectiviteit en kosteneffectiviteit – doelmatige en passende zorg**
  Welke (typen) zorgtechnologie zijn effectief en kosteneffectief? Voor welke cliëntgroepen? Bij welke cliëntvraagstukken en welke zorgvraagstukken?

- **Implementatie – passendheid in zorg- en werkprocessen**
  Wat zijn bevorderende en belemmerende factoren voor duurzame implementatie van zorgtechnologie in zorg- en werkprocessen? Hoe kan deze kennis gebruikt worden om implementatiemodellen te verbeteren?

- **Gebruik van data**
  Hoe kan data benut worden om doelen te behalen rondom efficiëntie en kwaliteit van zorg enerzijds en zelfredzaamheid/eigen regie en kwaliteit van leven van cliënten anderzijds? Wat is het effect van de inzet van data-oplossingen voor cliënten, medewerkers en de zorgorganisatie als geheel?

Dit document bevat een overzicht van activiteiten en resultaten van drie jaar kennisontwikkeling door ZoTeG en is aanvullend op de meerjarenonderzoeksagenda, die is samengesteld met alle partners.

Leerstoel en promotieonderzoek
Aan Academische Werkplaats ZoTeG is een bijzondere leerstoel gekoppeld 'Technologie en data voor persoonsgericht en duurzame gehandicaptenzorg', aan departement Tranzo van Tilburg University. De leerstoel wordt bekleed door Brigitte Boon. De leerstoel is per juni 2026 met vijf jaar verlengd. Het ZoTeG promotieonderzoek wordt begeleid door prof. dr. Brigitte Boon en dr. Marieke Gielissen.

Samenwerking met anderen
In ons onderzoek werken we ook samen met andere organisaties uit het veld, zowel zorgorganisaties (voor inclusie van cliënten bijvoorbeeld) als andere werkplaatsen (in een klankbordgroep bijvoorbeeld) als andere partijen (voor gerichte verspreiding bijvoorbeeld). Deze organisaties staan bij de projecten vermeld.

Academische Werkplaats ZoTeG is een van de vijf werkplaatsen die tegelijkertijd door ZonMw Goed Gebruik Hulpmiddelenzorg thuis zijn gefinancierd. Focus van deze werkplaatsen is gebruik van hulp-middelen, in ons geval technologische hulpmiddelen. Vanuit dit ZonMw-programma is ook een vijftal fellows aan de slag, de meesten gekoppeld aan een academische werkplaats. De coördinatoren, fellows en hoogleraren komen jaarlijks bijeen. De fellows organiseren vaker bijeenkomsten voor uitwisseling van methodologie. Lees meer.

Over ZoTeG in het algemeen
Coördinator, hoogleraar en bestuurders worden met enige regelmaat geïnterviewd over ZoTeG, of staan op het podium van een congres. Ook hebben we een staatssecretaris en de DG Langdurige Zorg morgen ontvangen voor werkbezoeken. Een selectie:

- Van pilots met data en technologie, naar systematisch gebruik en opschaling – geleerde lessen in de gehandicaptenzorg. Keynote presentatie van Brigitte Boon op Zorg en ICT beurs, 2026.
- Structureel onderzoek naar effectiviteit zorgtechnologie in de gehandicaptenzorg. Academische Werkplaats ZoTeG. Interview met Brigitte Boon, Angelique Koevoets en Lidy Evenhuis, ICT&health, 2025.
- Technologie als vanzelfsprekend onderdeel van de langdurige zorg. Presentatie van Brigitte Boon op Tranzo Kennisatelier 'De toekomst van onze zorg', 2025.
- Video opgenomen tijdens bezoek staatssecretaris Maeijer bij Academy Het Dorp en Siza met betrekking tot verkennen zorgtechnologie, november 2024.
- Het belang van technologie in de gehandicaptenzorg. Werkbezoek van Carsten Herstel, Directeur Generaal Langdurige Zorg, aan Siza en Academy Het Dorp, oktober 2024.
- Implementatie van zorgtechnologie in de praktijk. Presentatie en aftermovie door Brigitte Boon en Agnes van der Poel op congres 'Zoek het uit!' van Vilans en Zorginstituut Nederland, 2024.
- Technologie voor persoonsgerichte gehandicaptenzorg. Podcast #17 Health Informatics, UvA/Amsterdam UMC, met Brigitte Boon en Tim Postema, 2024.
- Tijd om technologie in de gehandicaptenzorg op te schalen. Interview met Brigitte Boon, Agnes van der Poel en Ilse Bierhoff. ICT & Health, 2024.
- Keuze voor zorgtechnologie vraagt meer onderbouwing. Interview met Brigitte Boon, FMT, 2023.
- Technologische innovatie is geen one size fits all. Interview met Brigitte Boon, Markant, 2022.
- De pilot voorbij: technologie in de gehandicaptenzorg. Interview met Agnes van der Poel, ZonMw, 2022.
- Over technologie in de gehandicaptenzorg. Interview met Anne Hendriks, Tim Kroesbergen, Maarten Steinbuch, Dike van de Mheen en Brigitte Boon. Tranzo lustrum symposium 'Yes we care', 2021 (zie vanaf minuut 30).

Zorgtechnologie, doelmatigheid en financieringsmogelijkheden

In de eerste twee jaar van Academische Werkplaats ZoTeG hebben we ingezet op de inventarisatie van welke technologie gebruikt wordt in de gehandicaptenzorg, literatuurstudies gedaan naar veelgebruikte en veelbelovende technologieën en uitgevraagd bij cliënten hoe zij de technologie die zij gebruiken financieren, met financiering van ZonMw.

Om te weten welke technologieën daadwerkelijk worden ingezet en gebruikt in de zorg en ondersteuning van mensen met een beperking in de gehandicaptenzorg, hebben we in 2023 een inventarisatie gedaan, in samenwerking met de Innovatie-impuls[1]. Bij acht zorgorganisaties is gedetailleerd in kaart gebracht welke technologie ingezet wordt, waarna een vragenlijst is samengesteld en uitgezet. Van 69 verschillende zorgorganisaties hebben medewerkers de vragenlijst ingevuld. Resultaten geven een eerste beeld [1]. In 2026 wordt de inventarisatie herhaald.

Van een aantal veel ingezette en veelbelovende technologieën is vervolgens in de wetenschappelijke en grijze literatuur gezocht naar ervaringen en effecten in de gehandicaptenzorg. Het gaat om technologie voor dagstructuur [2], stressherkenningsensoren [3], robotdieren [4-5], virtual reality [6-7] en medicijndispensers [8]. Algemene conclusie: ervaringen en effecten worden gerapporteerd in grijze literatuur, maar resultaten van onderzoek naar effectiviteit van technologie in de gehandicaptenzorg is er niet tot nauwelijks, ook niet in de internationale literatuur.

Ook hebben we bij mensen met een beperking uitgevraagd welke technologie zij gebruiken, hoe die gefinancierd is en welke ervaringen zijn daarmee hebben [9]. Bij veel technologie worden verschillende financieringsbronnen genoemd, die vaak het gevolg zijn van 'veel regels, onduidelijke regels, en – in het slechtste geval – willekeur'. De toegankelijkheid van zorgtechnologie is gebaat bij eenduidigheid én maatwerk.

[1] Welke technologie gebruiken organisaties in de gehandicaptenzorg bij de zorg en ondersteuning van hun cliënten en medewerkers? Resultaten uit inventarisatie 2023. Bierhoff I, van der Poel A (2024).

[2] Verbeteren van dagstructuur met technologie in de gehandicaptenzorg: effecten en ervaringen. Overzicht van literatuur en MijnEigenPlan. Hofstede B, van Hoesel T, van Dam K, van der Poel A (2024).

[3] Stressherkenning met technologie in de gehandicaptenzorg: effecten en ervaringen. Overzicht van literatuur over stressherkenning en de Hume. van der Poel A, van Hoesel T, Gielissen M (2024).

[4] De inzet en effecten van robotdieren in de gehandicaptenzorg. Overzicht van literatuur. van Hoesel T, Hofstede B, Boon B, van der Poel A (2024).

[5] van Hoesel TRC, van der Poel A, Hofstede B, Boon B (2025). Effecten van robotdieren op cliënten en zorgverleners in de gehandicaptenzorg. Review van literatuur. NTZ, 51(4).

[6] De inzet en effecten van virtual reality belevingen in de gehandicaptenzorg. Overzicht van literatuur. van Hoesel T, Hofstede B, Boon B, van der Poel A (2024).

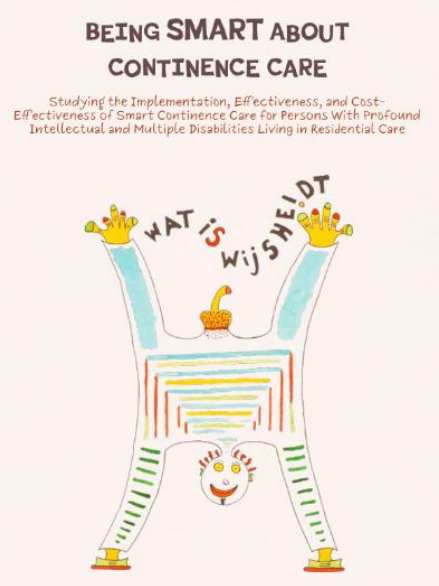
[7] van der Poel A, van Hoesel TRC, Hofstede B, Boon B (2025). Effecten van VR-belevingen op cliënten in de gehandicaptenzorg: Review van literatuur. LVB Onderzoek & Praktijk, 23(1), 16-24.

[8] De inzet en effecten van automatische medicijndispensers in de gehandicaptenzorg. Overzicht van literatuur. Gielissen M, van der Poel A (2024).

[9] Zorgtechnologie en financiering: ervaringen van mensen met een beperking. Sloot B, van der Poel A (2024).

[1] De Innovatie-impuls Gehandicaptenzorg (IIG, 2019-2026) heeft als doel om 1) zorgorganisaties te ondersteunen bij de vanzelfsprekende inzet van technologie in de Wlz-gehandicaptenzorg, 2) wetenschappelijk onderzoek te doen, en 3) kennis te verspreiden. Uitvoering: Vilans en Academy Het Dorp, met financiering van VWS.

Slimme continentiezorg

In dit promotieonderzoek is de effectiviteit en kosteneffectiviteit van slim incontinentiemateriaal bij mensen met een ernstige (meervoudige) beperking onderzocht. Ook de implementatie was onderwerp van onderzoek. Op 1 april 2026 promoveerde Vivette van Cooten op dit onderzoek bij Tilburg University.

Over het onderzoek:

- Cluster randomized trial met zes zorgorganisaties: Siza, Esdégé-Reigersdaal, 's Heeren Loo, Lunet, Pluryn en Zozijn
- Inclusie van 156 cliënten van 29 locaties
- Metingen met dagboeken en interviews
- Betrokkenheid van Trimbos-instituut, Maastricht University, EMB Nederland en Ikone
- Financiering door ZonMw

De resultaten:

- De inzet van slimme incontinentiezorg is beloftevol voor de verbetering en personalisatie van continentiezorg.
- Een zorgvuldige implementatie is van belang om het potentieel van slimme continentiezorg te benutten.

Om de implementatie van slimme continentiezorg te stimuleren, is een stappenplan ontwikkeld: Slimme continentiezorg voor cliënten met EMB/EVB in de gehandicaptenzorg. Stappenplan voor implementatie, borging en opschaling

Het proefschrift en de publieksversie ervan:

- Being SMART about continence care: studying the implementation, effectiveness, and cost-Effectiveness of smart continence care for persons with profound intellectual and multiple disabilities living in residential care
- Aan de slag met slimme continentiezorg. Onderzoek naar de meerwaarde van slimme continentiezorg voor mensen met ernstige meervoudige beperkingen

Protocol

van Cooten VJC, Gielissen MFM, van Mastrigt GA, den Hollander W, Evers SM, Smeets O, Smit F, Boon B (2022). Smart continence care for people with profound intellectual and multiple disabilities: protocol for a cluster randomized trial and trial-based economic evaluation. JMIR Research Protocols, 11(11).

Effectiviteit

van Cooten VJC, Gielissen MFM, den Hollander W, van Mastrigt GAPG, Smeets O, Bongers IMB, Boon B (2025). Effectiveness of smart continence care for people with profound intellectual and multiple disabilities: cluster randomized trial. Journal of Medical Internet Research 27: e66389.

Kosteneffectiviteit/economische evaluatie

van Cooten VJC, van Mastrigt GAPG, Gabrio A, Evers SMAA, Gielissen MFM, Boon B (2025). Smart continence care for people with profound intellectual and multiple disabilities within Dutch residential care facilities: economic evaluation alongside a cluster randomized trial. Journal of Medical Internet Research, 27, e72017.

Implementatie

van Cooten V, Boon B, Gielissen M, Bongers I, van Mastrigt G, Smeets O (2025). Smart personalized continence care for people with profound intellectual and multiple disabilities: a theory and practice- based implementation guideline for a digital innovation. Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities, 22(1).

van Calis JFE, van Cooten VJC, Smeets O, Naaldenberg J, Boon B, Leusink GL, Bevelander KE (2024). The implementation of smart continence care for people with disabilities: a qualitative study of key stakeholders' first-hand experiences. Digital Health 10.

Sociale robot voor dagstructuur

Veel mensen met een beperking ervaren problemen in dagstructuur en dagplanning. Technologie kan hen hierin ondersteunen, waardoor hun zelfstandigheid toeneemt. Ook voor zorgprofessionals heeft dit positieve gevolgen, zij kunnen hun tijd en energie besteden aan andere zaken dan cliënten herinneren.

In dit promotieonderzoek wordt de effectiviteit en kosteneffectiviteit van de inzet van een sociale robot bij mensen met een licht verstandelijke beperking of niet-aangeboren hersenletsel onderzocht. De implementatie is ook onderwerp van onderzoek van promovenda Kirstin van Dam. De dataverzameling en -analyse zijn afgerond in 2026. Kirstin promoveert bij Tilburg University.

De volledige titel van het onderzoek luidt: “More is less?! Meer zelfstandig functioneren en minder begeleidingsmomenten door robot Tessa: een multiple baseline single case studie onder cliënten in de gehandicaptenzorg met problemen in dagstructuur en dagplanning”.

Over het onderzoek:

- Single case experimental design (SCED)
- Bij Ipse de Bruggen, SGL, Hartekampgroep en Abrona
- Inclusie van 32 cliënten van 22 locaties
- Metingen met dagboeken en interviews
- Co-onderzoekers met een LVB of NAH deden mee
- Betrokkenheid van Trimbos-instituut, Maastricht University, KU Leuven
- Financiering door ZonMw

Een Nederlandstalig stappenplan voor implementatie, borging en opschaling is in voorbereiding.

Protocol

van Dam KN, Gielissen MFM, Siebelink N, van Mastrigt GAPG, den Hollander W, Boon B (2025). Effectiveness and cost-effectiveness of using a social robot in residential care for individuals with challenges in daily structure and planning: protocol for a multiple-baseline single case trial and health economic evaluation. Journal of Medical Internet Research 4: e67841.

Systematic review

van Dam KN, Wensink M, van der Poel A, Gielissen MFM, Boon B. Enhancing daily structure and planning through assistive technology for individuals receiving disability care: a systematic review of functional impact on daily activities and independence. Revisie ingediend.

Effectiviteit

van Dam KN, Gielissen MFM, Siebelink N, Wensink M, Smits R, Onghena P, Boon B. Effects of social-robot assisted care on support and independence in daily structure and planning of individuals in residential disability care settings: a replicated single-case experimental study. Ingediend.

Kosteneffectiviteit/economische evaluatie

van Dam KN, Yaylali A, Boon B, Evers SMEE, Onghena P, Gielissen MFM, van Mastrigt G. Care involving a social robot in Dutch residential care for individuals with intellectual disabilities: cost-consequence analysis alongside a trial with a replicated single-case experimental design. Ingediend.

Methodologie – co-onderzoek

van Dam KN, Wensink M, Cardinaal L, van der Poel A, Gielissen MFM, Boon B. Let’s Co! Learning by Doing: Experiences of inclusive collaboration between researchers without and co-researchers with intellectual disabilities in joint interviewing of study participants. In voorbereiding.

Implementatie

van Dam KN, van Cooten V, van der Poel A, Gielissen MFM, Onghena P, Boon B. A theory and practice-based implementation guideline for implementing a social robot that assists in daily structure and planning in a disability residential care setting. In voorbereiding.

Spanning-sensor Hume en INTerventies: HINT

Cliënten met een ernstige of meervoudige beperking vertonen soms of vaak moeilijk verstaanbaar gedrag (of probleemgedrag) om zich te uiten. Het gaat om bijvoorbeeld dwangmatige handelingen, zelfbeschadiging of agressie. Dit is niet alleen schadelijk voor henzelf, maar ook voor zorgverleners en familie. Zorgverleners proberen daarom dit gedrag te begrijpen, verminderen en te voorkomen.

In dit promotieonderzoek wordt de effectiviteit en kosten-effectiviteit van de inzet van spanning-sensor Hume en opvolgende INTerventies van zorgprofessionals bij mensen die moeilijk verstaanbaar gedrag vertonen onderzocht (samen HINT). De implementatie is ook onderwerp van onderzoek van promovenda Erica Leertouwer. De dataverzameling is in 2025 gestart. Erica promoveert bij Tilburg University.

De volledige titel van het onderzoek luidt: “Sensoren als hulpmiddel bij moeilijk verstaanbaar of probleemgedrag in de gehandicaptenzorg: onderzoek naar de doelmatigheid van de inzet van HINT”.

Over het onderzoek:

- Single case design bij vier zorgorganisaties
- Bij Ipse de Bruggen, SGL, Siza, ’s Heeren Loo en Philadelphia
- Verwachte inclusie van 20 cliënten
- Metingen met dagboeken en interviews
- Betrokkenheid van Maastricht University, KU Leuven
- Financiering door ZonMw

Protocol

Leertouwer EM, Gielissen MFM, Siebelink NM, van Mastrigt GAPG, Boon B. Stress sensors for understanding and managing challenging behaviour in disability care: Protocol for evaluating the effectiveness and cost-effectiveness of stress pattern–informed interventions in people with acquired brain injury and profound intellectual and multiple disabilities. In voorbereiding.

Fellowship single case designs

Aan ZoTeG is een fellowship over ‘single case designs’ gekoppeld. Deze methode van onderzoek is geschikt om persoonsgerichte zorg bij verschillende groepen cliënten in de gehandicaptenzorg te onderzoeken.

In dit type designs zijn personen hun eigen controleconditie. Er vinden veel – vaak dagelijkse – metingen plaats gedurende een periode zonder en met de technologie. Dit is een passende methode, omdat technologie persoonsgericht wordt ingezet, afgestemd op de specifieke doelen van de cliënt. Omdat de situatie en doelen per cliënt kunnen verschillen, wordt de situatie op bepaalde uitkomstmaten voor en tijdens de inzet van de technologie per persoon vergeleken. Onderzoek met een single case design is praktisch uitvoerbaar en methodologisch sterk.

Dr. Nienke Siebelink bekleedt dit fellowship voor een periode van zes jaar vanaf 2024.

Over het fellowship:

- Ontwikkeling en delen van kennis en ervaringen over single case designs
- Methodologische ondersteuning bij promotieonderzoeken
- Uitwisseling met fellows, coördinatoren en hoogleraren
- Financiering door ZonMw

Als onderdeel van het fellowship is Nienke opgeleid tot moderator van de Aanpak Begeleidingsethiek. Met deze bewezen aanpak worden – samen met betrokkenen – risico’s in kaart gebracht en kansen geïdentificeerd, om vervolgens de vertaalslag te maken naar verantwoorde inzet en gebruik van technologische toepassingen.

Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg

Dit programma onderzoekt waar de kansen en belemmeringen liggen voor data-ondersteund werken voor verbetering van de zorg voor cliënten in de gehandicaptenzorg.

In de uitvoering van deze landelijke opdracht, gefinancierd door het ministerie van VWS, wordt kennis ontwikkeld met onderzoek en in pilots over onder andere hoe te starten met data-ondersteund werken, welke thema's en vraagstukken relevant zijn, hoe om te gaan met AVG en privacy, data-infrastructuur en rollen en taken van cliënten en zorgprofessionals. Kennis wordt verspreid via video's, interviews, rapportages, webinars, masterclasses en nog veel meer. De nieuwsbrief heeft ruim 1000 abonnees.

Op de website Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg staat alles! **Hier een selectie**.

Video's
Wat is data? Waar is de data? Wat is goede data? Datavisualisatie Rol van de bestuurder en nog veel meer

Model
Model voor data-ondersteund werken: van thema naar meerwaarde, met video en checklists

Landelijke inventarisatie
Data-ondersteund werken in de gehandicaptenzorg: onderweg naar toekomstbestendige zorg. Resultaten van de uitvraag onder informatiemanagers in de gehandicaptenzorg (2025)

AVG en privacy rondom data in de gehandicaptenzorg
- Met data aan de slag, wat moet je weten en hoe helpt de AVG hierbij
- Huidig beleid op gebied van AVG & proactief privacy van cliënten beschermen
- Wie heeft welke verantwoordelijkheid en hoe zorg je voor vertrouwen?
- Voorbereiden op een toekomst met data en AI

Thema's en vraagstukken
- Data en de praktijk van gehandicaptenzorg: wat zijn thema's voor data-ondersteund werken?
- Thema's voor data-ondersteund werken – vier infographics
- Wat-Voor-Wie-methodiek. Bepaal belangrijke thema's en vraagstukken in data-ondersteund werken

Kennis uit de pilots
- In kleine stappen leren werken met data en AI (Koninklijke Visio)
- Naar passende zorg met de hulp van data (Elver)
- Een AI-assistent ontwikkelen om de nachtzorg te ondersteunen, hoe doe je dat? (Gemiva)
- Data-ondersteund werken introduceren bij zorgprofessionals (InteraktContour)
- ADL-ondersteuning: inzichten en visualisaties (Fokus)

Webinars en Gluren bij de Buren-sessies
Datavisualisatie Sentiment-analyse AVG en privacy Data-infrastructuur en nog veel meer

Interviews in ICT&health
- Tussen visie en praktijk: bestuurders over data in de langdurige zorg. Met Bas van Oosterhout, Norma van Burgsteden, Annelies Versteegden en Ruud de Nooij, 2026.
- Betere zorg en meer regie cliënt door data-ondersteund werken. Pionieren met data in de gehandicaptenzorg. Met Agnes van der Poel en Ruud de Nooij, 2025.
- Leren Werken met Data in de gehandicaptenzorg. Inhaalslag sector met vierjarig programma. Met Brigitte Boon, Ruud de Nooij en Tessa Blankestijn, 2025.

Gehandicaptenzorg, mbo en de stagepraktijk

In de zorg van de toekomst is technologie een vanzelfsprekend onderdeel. En de mbo-student van nu is de zorgmedewerker van de toekomst. In dit project gingen we op onderzoek uit: Hoe geven mbo-scholen en de gehandicaptenzorg dit vorm? Hoe komt technologie terug in de stagepraktijk?

Een goede samenwerking tussen zorgorganisaties en mbo-zorgopleidingen rondom technologie bleek niet vanzelfsprekend. Daar zijn verschillende oorzaken voor aan te wijzen, zowel in het onderwijs als de zorg [1]. Zo is het bijvoorbeeld niet altijd duidelijk welke vaardigheden precies worden verwacht in de zorg en is op veel stage- en leerplekken onvoldoende begeleiding beschikbaar om studenten te leren over zorgtechnologie.

Deze resultaten werden herkend en de gezamenlijke ambitie was en is om hier verandering in brengen. Zorgorganisaties zijn met de mbo-zorgopleidingen in hun werkgebied aan de slag gegaan met de werkvorm ‘Regiogesprek’ [2]. Dit leverde mooie resultaten op, zie het tweeluik ‘Zorgtechnologie, de gehandicaptenzorg en het mbo’ [3-4].
Ook is samengewerkt aan de concrete vormgeving van praktijkopdrachten mét technologie, inclusief een voorbeeld stage-opdrachtenboekje [5].

Kennis en ervaringen zijn gedeeld in een webinar [6]. Jolanda van Til (Deltion College) liet zien welke tools en leermiddelen scholen kunnen inzetten om zorgtechnologie een plek te geven in onderwijs en praktijk. Daarbij is aandacht voor goede onboarding van studenten bij zorgorganisaties, duidelijke rolverdeling tussen onderwijs en praktijk en ruimte voor reflectie en begeleiding tijdens de stage. Wilmy de Rooij van zorgorganisatie Ipse de Bruggen en Rick Nelissen van zorgorganisatie SGL deelden hun ervaringen met het werken met stageopdrachten rondom technologie. Hun voorbeelden laten zien dat studenten niet alleen technische vaardigheden ontwikkelen, maar ook leren nadenken over ethiek, samenwerking en de toegevoegde waarde van technologie voor cliënten. Dit maakt stages leerzamer én relevanter voor de praktijk.

Dit project is gefinancierd door ZonMw.

[1] Stageopdrachten met technologie in de zorg, voor en met het mbo en de zorg – resultaten van inventarisatie van kansen en knelpunten. Sloot B, Hulzinga F, van der Poel A (2024).
[2] De zorg en het mbo: technologie in praktijkopdrachten. Zo ga je het gesprek aan in jouw regio! Hulzinga F, van der Poel A (2026).
[3] Zorgtechnologie, de gehandicaptenzorg en het mbo: samenwerking is de basis - deel 1. Sloot B, Hulzinga F, van der Poel A (2025).
[4] Zorgtechnologie, de gehandicaptenzorg en het mbo: en nu de stagepraktijk! - deel 2. Hulzinga F, van der Poel A (2026).
[5] Praktijkopdrachten met zorgtechnologie, zo doe je dat! Checklist met aandachtspunten en voorbeelden. Hulzinga F, van der Poel A (2026).
[6] Webinar | Zorgtechnologie in mbo-praktijkopdrachten

Medezeggenschap van cliënten- en verwantenraden bij technologie

Er wordt steeds meer technologie ingezet bij de zorg en ondersteuning van cliënten om kwaliteit van leven en zorg te verbeteren. Omdat technologie het leven van cliënten raakt, is het belangrijk dat cliënten- en verwantenraden meepraten en meebeslissen over de inzet van technologie in de zorg.

Om de stem van cliënten en verwanten te versterken en hun kennis over wat een raad kan en mag rondom technologie, is in 2021 de Handreiking 'Meepraten en meebeslissen over technologie' voor cliënten- en verwantenraden [1] (ook in eenvoudige taal [2]) gemaakt in de Innovatie-impuls Gehandicaptenzorg, samen met raden en het LSR (landelijk steunpunt medezeggenschap). Deze handreiking is toen goed verspreid en vaak gedownload – er was veel aandacht voor.

In de ZoTeG-zorgorganisaties onderhouden we contacten met de centrale cliëntenraad. We inventariseerden hoe de raden georganiseerd zijn, ook rondom technologie [3] en zijn met enige regelmaat in gesprek geweest.

In 2025 heeft een ZoTeG-stagiair onderzoek gedaan, samen met het LSR [4]. De vragenlijst is door raadsleden en ondersteuners van 26 gehandicaptenzorgorganisaties ingevuld. Daaruit blijkt dat raden het vaakst worden betrokken bij het (nieuwe) ECD en het cliëntportaal [4]. De betrokkenheid blijft echter vaak steken bij 'we hebben informatie ontvangen'. Vervolgens zijn raadsleden en ondersteuners van 11 zorgorganisaties geïnterviewd. Ook hieruit bleek dat meepraten en meebeslissen over technologie in de zorg nog niet vanzelfsprekend is. In een webinar zijn inzichten en praktische stappen uit de handreiking gedeeld [5].

Om cliënten- en verwantenraden verder te stimuleren om hun stem te laten horen, voeren we in 2026 nog de volgende activiteiten uit:

- We doen samen met LSR een uitvraag onder raden breed in de zorg. Onderwerp is hoe raden gebruik hebben gemaakt van hun advies- en instemmingsrecht rondom technologie in de zorg.
- We ontwikkelen samen met de ZoTeG-cliëntenraden een stellingenkaartspel.
- Verspreiding van de boodschap dat raden moeten meepraten en meebeslissen, onder andere door een webinar in het najaar van 2026.

Dit project wordt gefinancierd door ZonMw.

[1] Meepraten en meebeslissen over technologie in de gehandicaptenzorg: Handreiking voor cliënten- en verwantenraden. Gaasterland A, van Dam K, Kroesbergen T, Reijnders R, Wiersma H, van Dijk A, Ebben J, van der Poel A (2021).
[2] Medezeggenschap en technologie in de gehandicaptenzorg. Handreiking voor cliëntenraden.
[3] Inventarisatie bij ZoTeG zorgorganisaties: Medezeggenschap over technologie in de gehandicaptenzorg. van Dam K, van der Poel A (2022).
[4] Cliëntenraden en zorgtechnologie: hoe werkt dat in de praktijk. den Hartog M (2026).
[5] Webinar LSR en Margriet Webinar | De stem van de cliëntenraad bij de inzet van zorgtechnologie

Implementatie

- **Waar ging het goed en waar ging het mis?**
- **Hoe doet De Topper dat?**

Of de positieve effecten van de inzet en het gebruik van technologie gerealiseerd worden, hangt grotendeels af van de implementatie van die technologie. Als er goed geïmplementeerd wordt, dan is de kans op succes groot. Andersom geldt dat een matige implementatie vaak leidt tot frustratie en falen – en een potentieel effectieve technologie toch in de kast belandt.

De centrale vraag in dit onderzoek is daarom: wat draagt bij aan succesvol en duurzaam gebruik van technologie, en wat draagt bij aan niet-succesvol en niet-duurzaam gebruik van technologie in de gehandicaptenzorg? We beantwoorden die vraag door terug te blikken en in de toekomst te kijken, met specifieke aandacht voor taken en verantwoordelijkheden van afdelingen en functies. Resultaten zijn behulpzaam bij de inrichting en uitvoering van toekomstige implementaties. Resultaten worden eind 2026 verwacht. Dit project is gefinancierd door ZonMw.

Terugblikken met Lippitt-Knoster model
We bestuderen 12-15 implementatietrajecten van verschillende technologieën, waarvan de helft succesvol en de andere helft briljant mislukt. Dat doen we door (voormalige) projectleiders en collega's te interviewen. De interviews worden gehouden met een topic list die is samengesteld uit de combinatie van enerzijds de elementen van het Lippitt-Knoster Model for Managing Complex Change: visie, consensus, vaardigheden, drijfveer, middelen en actieplan aangevuld met het ZonMw implementatie model, en anderzijds de vraag 'welke afdeling/functie had welke taak en verantwoordelijkheid?'.

In de toekomst kijken met De Topper
De Topper is een fictieve zorgorganisatie waar technologie vanzelfsprekend onderdeel is van de zorg en ondersteuning [1]. Het organogram van De Topper is de leidraad voor de circa tien sessies die we houden in verschillende zorgorganisaties, met mensen met verschillende functies. Deelnemers gaan aan de slag om te bepalen welke functie of afdeling waar verantwoordelijk voor is rondom de implementatie, het gebruik en de borging van zorgtechnologie bij De Topper. We kijken niet vanuit de tekortkomingen van de huidige praktijk, maar vanuit een ideale situatie in de toekomst. Zo creëren we een stip op de horizon.

[1] In gesprek met behulp van werkvorm 'De Topper' – wie doet wat als zorgtechnologie een vanzelfsprekend onderdeel is van zorg en ondersteuning?. Hulzinga F, Boon B, van der Poel A (2026).

Technotheken en uitleenservices: functie en organisatie

Bij de start van technotheken of uitleenservices, zo'n 10-15 jaar geleden, was vooral het doel om cliënten en medewerkers kennis te laten maken met technologie en hen te inspireren. Tegenwoordig hebben zij ook andere functies, zoals doelgericht uitproberen en informatie geven over aanschaf en kosten. Er zijn nu ook regionale diensten opgezet, waar meer zorgaanbieders samen optrekken. Er zijn (veel) verschillende inrichtingen van deze dienst, qua doel, functie, plaats in de organisatie, financiering, selectie en aanbod van technologieën, hoe hou je het aanbod up-to-date, criteria voor uitlening, training in omgaan met technologie, aanbod van reparatie, hoe ervaringen van cliënten worden opgehaald, en ongetwijfeld nog andere variabelen.

In 2027 onderzoeken we de optimale inrichting van technotheken en uitleenservices, met financiering van ZonMw.